

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

TERUG VAN DE GROTE OORLOG

Een kort toneelspel in vijf taferelen

door

Herman Cogghe

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2015
Nr.3290

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste NEGEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt u van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer u niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland contacteert u:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *TERUG VAN DE GROTE OORLOG* op te voeren moet de naam van auteur *HERMAN COGGHE* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2015/0220/038
ISBN- 978- 90-385-13645

© 2015 Toneelfonds J. Janssens/Herman Cogghe
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(4 dames – 5 heren)

NESTOR OF BETER NEST VAN DE KATTENSTRAAT, schoenmaker :

MALVINE VAN DE SCHILDER, weet de laatste nieuwtjes :

WANNES VAN MADELAINE EN GUST, soldaat van de Grote Oorlog :

FELIX OF FEE PIERKENS, ook een soldaat van de Grote Oorlog :

ELZA, het vroegere lief van Wannes :

CHARLES, man van Elza – verwaande kerel :

ROSALIEKE, dienstster in het café :

EMELIE, zus van Wannes :

LOWIE BOMBARDON, dorpsbewoner en lid van de fanfare

DECOR

Het toneelstuk in één decor gespeeld worden met rechts tafereel 1 en 3 en links tafereel 2, 4 en 5. Eenvoudige zetstukken of natuurlijke objecten zijn voldoende.

KORTE INHOUD

De oorlog is al meer dan een jaar gedaan en nu pas komen soldaat Felix en Wannes terug naar huis. Iedereen dacht dat ze de oorlog niet overleefd hadden. De communicatie van de legeroverheid met het thuisfront liep niet altijd even vlot. In dit kleine boerendorp zorgt dat voor aardig wat problemen.

TAFEREEL 1

(Malvine en Nestor staan te praten langs de weg)

MALVINE : Kijk eens wat voor vieze mannen daar aankomen.

NESTOR : Vieze mannen? Het lijken wel soldaten.

MALVINE : Jezus, Maria, Jozef, die ellendige oorlog gaat toch weer niet her beginnen?

Is er geen leed genoeg geleden?

NESTOR : Ik geloof dat het mannen van ons zijn.

MALVINE : Van ons? Die zijn toch al lang terug of anders... Ja? ge weet wel. De oorlog is meer dan een jaar gedaan. God geef dat die miserie nooit meer terugkomt.

NESTOR : Ik zou haast durven wedden dat die linkse Fee Pierkens is en die andere...

Wannes van Madelaine en Gust, maar dan is hij wel neig vermagerd.

MALVINE : Oei! Dat zal klappen geven.

NESTOR : Hoe bedoelt ge?

MALVINE : Ze vertelden dat hij op een landmijn was gelopen en helemaal onherkenbaar uiteengereten was. Ocharme Elza dat kind, ze was tot over haar oren verliefd op hem.

NESTOR : Bedoelt ge Elza van de kuiper? Die is toch getrouwd met de boerenzoon van 't Knollenhof? Wacht eens, die heeft verdorie verleden maand een kind gekocht.

MALVINE : Ik zei toch dat het klappen zou geven.

NESTOR : Kom zo terug van de Grote Oorlog! Die arme jongen zijn wereld staat op zijn kop. Het is nog niet genoeg dat ge tot aan uw knoesels in 't bloed hebt gestaan.

MALVINE : Het zal een bittere pil zijn om te slikken. Ik vraag me af waar die twee zolang hebben gezeten.

NESTOR : Iedereen denkt dat ze dood zijn en dan stappen ze terug het erf op precies of er niks is gebeurd. Madelaine en Gust zullen zich nogal een bult verschieten.

(Felix en Wannes komen op)

MALVINE : Ge zoudt van minder verschieten.

FELIX : Wij verschieten al zo rap niet meer, madammeke. Wij kunnen tegen een stoot.

WANNES : Hier zie, als dat de Nest niet is van de Kattenstraat. Dat is lang geleden, schoenmaker.

NESTOR : Wannes jong, ik moest eerst drie keer kijken. Ge hebt precies niet veel eten gehad daar aan het front. Ge zijt wreed vermagerd.

WANNES : Ik heb de hel gezien, vanbinnen en vanbuiten.

FELIX : Miserie, niks anders dan miserie. Ik heb er nog altijd nachtmerries van.

MALVINE : Iedereen denkt dat jullie dood zijn.

FELIX + WANNES : Wij dood!?

FELIX : Zien we eruit als Pietje de Dood?

NESTOR : Waar hebben jullie zo lang gezeten? De oorlog is al meer dan een jaar gedaan. Hebben jullie de sonnerie van de klaroen niet gehoord?

WANNES : Vaneigens dat, we waren heel content dat we terug naar huis mochten.

FELIX : En of! De miserie had lang genoeg geduurd. Vier jaar en drie maand, we dachten dat er nooit een einde aan zou komen.

MALVINE : Waar hebben jullie dan zolang gezeten?

WANNES : Zo simpel was het allemaal niet.

FELIX : De dag voordien zijn er nog drie kameraden omgekomen door een granaatinslag. Op enkele meters van ons.

WANNES : De zoveelste confrontatie met dode en gekwetste kameraden.

FELIX : Dode ogen, grauw en spookachtig. Schaduwen met gapende wonden en verwrongen gezichten die 's nachts terug komen spoken... Ik kan ze niet vergeten.

WANNES : Ik hoor en voel nog altijd het artillerievuur van die 'punthelmen'. Die angst en onrust die zich van ons meester maakte. We wisten dat er na een beschieting een infanterie aanval zou volgen.

FELIX : Ploeterend door de modder, het machinegeweer in stelling brengen en de bajonet op het geweer steken voor de man-tegen-man gevechten.

WANNES : Ik vertrouwde meer op mijn kleine spade met korte steel. Daar heb ik verschillende Fritzen mee naar de zevende hemel geholpen. Goed geslepen langs beide zijden was het een geducht en wreed wapen.

FELIX : Na al die gruwelijke ellende haat ik de loopgraven.

MALVINE : En wij die dachten dat het hier al zo erg was.

WANNES : Ik vergeet nooit die ochtend toen er plots geelgroene mist over het front naar ons toekwam. ‘Gas verdomme!’ riep de sergeant. ‘Terugtrekken!’ en we sprongen als opgeschrikte hazen naar een veiliger plaats.

FELIX : Dodelijk gas dat je bij de keel greep. Wie niet tijdig kon wegkomen bleef dood achter. We hebben kameraden zien creperen door de verstikkende uitwerking.

WANNES : Verkrampte lijken, uitpuilende ogen en opengesperde monden.

FELIX : Enkele dagen later kregen we doekjes om bij een aanval in te plassen. Die moesten we dan voor onze neus en mond houden.

MALVINE : Bah, wat vies.

FELIX : Ach wat, alles went. Om te blijven leven doe je alles.

WANNES : Na een jaar kregen we een echt gasmasker. Het leek alsof we plots vreemde wezens van een andere planeet waren.

FELIX : Elegant was het zeker niet.

NESTOR : Gelukkig is er aan al die miserie een einde gekomen.

WANNES : We geloofden niet dat het nog kon.

FELIX : Alhoewel, het gevoel van geluk dat we de gruwel overleefd hadden was van korte duur. De compagniecommandant had andere plannen met ons.

WANNES : We mochten een week op onze luie vlag liggen met goed eten, drinken en vertier maar daarna moesten we de trein op naar Duitsland.

MALVINE : Duitsland verdorie!

FELIX : Ja, naar Keulen voor de bezetting van het Ruhrgebied.

NESTOR : Wat een toestand!

WANNES : Eindelijk zijn we terug. Ik wil mijn Elza zien.

MALVINE : Heeft Elza dan niet geschreven?

WANNES : Ja, het eerste jaar maar toen kwamen er geen brieven meer. Ik ben nochtans blijven schrijven, zelfs in Duitsland.

NESTOR : De wereld is veranderd jongen. Hou je maar vast, hier ligt ook nog een bom die niet ontploft is.

FELIX : Een Duitse bom?

WANNES : Je bedoelt toch niet dat er een bom boven mijn hoofd hangt?

MALVINE : Luister jongen, wij moeten het je eigenlijk niet vertellen maar Elza is je niet trouw gebleven. Ze heeft zelfs al een kind.

WANNES : Wat!? Een kind? Zeg dat het niet waar is, ik doe verdomme een ongeluk.

NESTOR : Rustig Wannes, wat gebeurd is, is gebeurd.

WANNES : Verdomme, verdomme, verdomme! Ik weet niet meer wie ik ben. Mijn hoofd lijkt wel een bomkrater. Ik was beter dood geweest. *(zakt in elkaar en gaat zitten met zijn handen tegen het hoofd)*

FELIX : Arme jongen, heel zijn wereld stort in.

MALVINE : Had ik mijn mond maar gehouden.

WANNES : Wat moet ik hier nog? Mijn geheugen is een puinhoop van herinneringen. De een al scherper dan de andere. Haar beeld was mijn enige houvast gedurende al die jaren. Nu is er niets meer.

NESTOR : Jongen, ga naar huis. Je moeder zal gelukkig zijn dat ze je weer levend thuis ziet.

FELIX : Komaan wilde strijdmaker, we geven ons niet zomaar gewonnen. We hebben samen meer dan vier jaar gevochten. We laten ons niet stoppen door een dom wicht dat je liefde niet waard is.

WANNES : Ze slaat verdomme de deur voor mijn neus dicht. Mijn grote liefde zei ze. Ze heeft verdomme een kind van een ander. Uitleg hoeft ze niet meer te geven. Ik voel me leeg. Zo leeg als een uitgeblazen ei.

FELIX : Geef het allemaal wat tijd. Ik breng je naar huis.

MALVINE : Madelaine, Gust en je zussen zullen je met open armen ontvangen. Zeker weten.

WANNES : Ik weet het niet...

FELIX : Kop op, Wannes. We gaan puin ruimen. De wereld draait niet om één vrouw. Ik wil die zussen van jou wel eens leren kennen. Vooruit, kruip recht! We marcheren op naar huis. In 't gelid! Klaar om te groeten? Groet!

(Felix en Wannes groeten allebei als soldaten en gaan af)

TAFEREEL 2

(Felix en Wannes zitten op het terras van een café met een stevige pint. Felix zit er maar heel sip bij)

FELIX : Hallo, geniet eens van de zon. Je zit precies nog in de loopgracht terwijl de koude regen zonder ophouden neerstroomt. Het zeil dat over ons uniform hing was helemaal doorweekt en je voelde het koude water over je blote huid lopen.

WANNES : Verdomme, hoe kon ik zo stom zijn?

FELIX : Wannes makker, hou op met dat gezeur of je geraakt nooit uit de stront. Zet Elza uit je hoofd. Tijd heelt alle wonden.

WANNES : Jij hebt gemakkelijk praten. De hele oorlog had ik haar getekend portret bij me en telkens als ik verdrietig of eenzaam was keek ik er naar. Die foto heeft me op de been gehouden.

FELIX : En waar is dat portret nu?

WANNES : Verscheurd in duizend stukken. Hoe kon ik zo naïef zijn?

FELIX : Goed gedaan, makker. Dat is al een begin. Nu moet je terug je ogen leren opentrekken.

WANNES : Mijn ogen opentrekken? Waarom dat?

FELIX : Hoe wil je anders het schoon vrouwenvolk zien? En trek eens een vriendelijk gezicht. Met zo'n lip is er geen één knappe griet in jou geïnteresseerd.

(Wannes ziet Elza aankomen met haar man en een kinderwagen)

WANNES : Verdomme, die wil ik niet zien!

FELIX : Wat nu weer? Je wordt toch niet zot?

WANNES : Elza met haar....

FELIX : Waarover heb je het?

WANNES : Mijn Elza met een kind van een ander, verdomme.

FELIX : Wat dacht je, dat je ze nooit meer zou zien? Zo simpel is het allemaal niet. Soms is liefde ook een beetje oorlog, maar die heb je overleefd.

WANNES : Ik schiet ze verdomme omver!

FELIX : Rustig kerel, doe geen zotte dingen.

WANNES : *(schiet recht van zijn stoel)* Ik sla die schone meneer op zijn gezicht. Moet ik zomaar toelaten dat hij mijn lief afpakt? Zie hem daar lopen, de blaaskaak in zijn schone fram... de opgefokte vleesbal!

FELIX : Rustig Wannes, diep ademhalen. Ga terug zitten.